Burbiškių dvaro sodybos vietos tyrimų metu aptikti radiniai saugomi Daugyvenės krašto kultūros istorijos muziejuje–draustinyje (Šeduvos filiale). Aptiktą archeologinę vietą – dvarvietę – būtina įrašyti į NKVR.

The grounds of Burbiškis manor

In 2008, more than 86 m^2 were excavated at 23 places on the grounds of Burbiškis manor (Radviliškis District). The site of the old manor (Figs. 1–2) was discovered together with a large quantity of 16th–20th-century artefacts and artefact fragments: coins, bullets, knives, shoe heel plates, hand-forged nails, 'pot-shaped' (*Topfkachel*) and flat stove tiles (Fig. 3, 4), pans, and sherds of wheel thrown pots.

Laura Deveikytė, Bronius Dakanis

Bubėnų sodybvietė

Vadovaudamasi UAB „Šiaulių dujotiekio statyba" 2008 m. projektu „Skirstomasis dujotiekis iki Rietavo miesto įmonių Rietavo savivaldybė" bei jo derinimu KPD Telšių teritoriniame padalinyje, IĮ „Senų senovė" atliko Bubėnų kaimo kapinių (Rietavo sav.) aplinkos žvalgomuosius archeologinius tyrimus ir žvalgymus, kurių metu aptiko nežinomą kultūros paveldo objektą – senąją Bubėnų sodybvietę.

Maždaug 4 km į Š nuo Rietavo esančiame Bubėnų kaime, Plungės–Rietavo kelio R pakraštyje, į P nuo Laužų vienkiemio yra Bubėnų senosios kapinės. Priešingoje, kelio V pusėje tęsiasi tos pačios kapinių kalvos dalis, atskirta kelio iškasos. Tai didelė dominuojanti apylinkėse kalva, apie 40 m ilgio Š–P kryptimi ir daugiau kaip 32 m pločio. PV kalvos dalis jau nukasta – čia rekultivuoto karjero dauba. Per kalvą, kelio V pusėje, lygiagrečiai jam buvo suprojektuota skirstomojo dujotiekio linija. Tikėtasi, jog ir kalvos V dalyje gali būti kapinių tąsa.

Kalvos viršuje Š–P kryptimi ištirtoje 2x5 m dydžio ***perkasoje*** po smėlingos žemės ir maišyto su žeme smėlio sluoksniais aptiktas 20–30 cm storio kultūrinis sluoksnis – juoda degėsinga žemė su gausiais pavieniais angliukais bei molio trupinėliais ir archeologiniais dirbiniais: kalvio darbo vinimis, pasagvine, žiestų puodų šukėmis. Taip pat aptikta molio tinko bei apdegusių ir suskeldėjusių akmenų iš židinių, titnago skeltė, rodanti, jog žmonės čia galėjo būti įsikūrę jau akmens amžiuje. Perkasa tirta iki 60 cm gylio, iki įžemio – pilko su šviesiai rudu atspalviu molio (P dalyje) ar geltono su rudu atspalviu molingo smėlio (Š). Įžemyje, palei perkasos R pakraštį buvo paklotas elektros kabelis. Minėti grunto – žemės ir smėlio sluoksniai virš kultūrinio sluoksnio susidarė juos supylus tiesiant Plungės–Rietavo kelią ir formuojant kelio iškasą per kalvą. Aptikti radiniai būdingi sodybvietei ir datuojami XVII a. Tačiau čia, aukštos kalvos viršuje, Jūros kairiojoje pakrantėje, tarp Ežerupio ir kito jos kairiojo intako galėjo būti įsikūręs ir dvarelis. Juoba, kad XIX a. vidurio carinės Rusijos imperijos žemėlapyje į P nuo tyrimų vietos, kitoje Plungės–Rietavo kelio ir Jūros pusėje pažymėtas Budrikių dvaras, o kalvos viršuje statinių nenurodoma – tuomet jų jau nebuvo (nurodomos tik senosios kapinės). Kalvos P dalyje ir jos Š papėdėje ištirtuose archeologiniuose šurfuose 1 (2x2 m^2) ir 2 (1x1,5 m^2) archeologinių radinių ar kultūrinio sluoksnio neaptikta. Radinių neaptikta ir vizualiai bei metalo detektoriumi žvalgant kalvos paviršių bei jos Š papėdę.

Suprojektuotas skirstomasis dujotiekis aptikto kultūros paveldo objekto teritorijoje pravestas į R nuo išlikusio kultūrinio sluoksnio, kelio iškasos R pakraščiu, kur jis jau sunaikintas.

Nustatytą Bubėnų archeologinę vietą rekomenduojama įrašyti į NKVR. Didelė jos dalis – R ir PV pusės – sunaikinta įrengiant karjerą bei tiesiant Plungės–Rietavo kelią.

Bubėnai farmstead

In 2008, a total area of 15.5 m^2 was excavated on top of the dominating hill in the vicinity of Bubėnai village (Rietavas Municipality) and on its slopes. A 20–30 cm thick cultural layer from a 17th-century farmstead was discovered together with hand-forged nails, a horseshoe nail, and sherds of wheel thrown pots.

Neringa Norvilaitė, Bronius Dakanis

Pakruojo dvaro sodyba

Pagal Pakruojo dvaro sodybos (G104KP) (Pakruojo r.) pritaikymo turizmo reikmėms projektą buvo numatyta aplink dvaro rūmų pastatą iš Š pusės ir nuo automobilių stovėjimo aikštelės V kryptimi tvenkinio pakrantės link nutiesti naujus lietaus nuotekų tinklus, o dvaro sodybos kiemo P pusėje vandentiekį renovuoti esamoje vietoje. Naujų komunikacijų tinklų pravedimo vietose IĮ „Senų senovė“ atliko žvalgomuosius archeologinius tyrimus, o atnaujinamų – žvalgymą.

Žvalgomieji archeologiniai tyrimai Pakruojo dvaro sodybos teritorijoje vykdyti 2006 m. – Š pakraštyje ir R dalyje (vadovas Bronius Dakanis) ir P pakraštyje (vadovė Aušra Zalepūgienė). Tyrimų vietose dvarvietės archeologinio kultūrinio sluoksnio neaptikta.

Pakruojo dvaras rašytiniuose šaltiniuose minimas nuo 1531 m. (tuomet leista steigti dvarą ir miestelį). Vėliau dvaras ir miestelis nurodomas 1585 ir 1613 m. Vadovaujantis istorikų A. Baliulio, A. Kazlausko, K. Šešelgio duomenimis, pirmieji žinomi Pakruojo dvaro savininkai buvo didikai Zabielos, po jų – grafai Miunsteriai. Dabartinį ansamblį XVIII a. pabaigoje pradėjo kurti baronas Vilhelmas fon Ropas, jis užbaigtas XIX a. pradžioje. Į P nuo Pakruojo buvo įsikūręs Naujojo Pakruojo palivarkas, o į V, kitoje Kruojos pakrantėje, – Kiauliškių (dabar – Linksmučių) palivarkas. Šio palivarko vietoje 2006 m. aptikus XVII a. datuojamų dirbinių spėta, jog čia galėjo būti senoji Pakruojo dvarvietė, nes tiriant dabartinėje Pakruojo dvarvietėje archeologinių radinių nerasta.

Suprojektuotų lietaus nuotekų tinklų, vedančių iš automobilių saugojimo aikštelės (tarp arklidžių pastato ir kelio į Linkuvą bei dvaro sodybos tvoros) į Kruojos tvenkinį (ties dvaro rūmais) vietoje ištirti 9 šurfai (1–9), o palei ŠR dvaro rūmų šoną, ūkio – buities ir lietaus nuotekų tinklų vietose – dar 2 šurfai (11–12). Jie tirti 2x2 m dydžio, išskyrus šurfus 5 (2,25x3 m), 8 (1,5x1,5 m) bei šurfą 9, kuris aptiktų grindinių dydžių nustatymui 2,15 m pločiu R kryptimi padidintas iki 4,35–5,3 m bei 1 m pločiu Š kryptim – dar 3,35 m V gale. Be to, ties šurfo 9 vieta, įvažiavimo į dvaro sodybą ŠR pusėje, spėjamo jo grindinio nustatymui ištirtas 1,3x2,2 m dydžio šurfas 10. Kruojos pakrantėje, šurfuose 1 ir 2 aptikus senojo dvaro kultūrinį sluoksnį su archeologiniais radiniais bei spėjamo statinio pamato liekanomis, datuojamomis nuo XVI a., o šurfe 6 – panašių pavienių radinių, nuspręsta per senąją